

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginhallitus, § 341, 09.08.2021
Sivistys- ja kulttuurilautakunta, § 19, 21.01.2021

§ 341

Valtuustoaloite selvityksen laatimiseksi koululaisten kohtaaman väkivallan ja vainoamisen laajuudesta Tampereella – Veikko Vallin

TRE:6146/12.00.01/2020

Kaupunginhallitus, 09.08.2021, § 341

Valmistelija / lisätiedot:
Lauri Savisaari

Valmistelijan yhteystiedot

Perusopetusjohtaja Kristiina Järvelä, puh. 040 800 4678, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Veikko Vallinin valtuustoaloite ja siihen annettu sivistys- ja kulttuurilautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Veikko Vallin, Ulla Ojalampi, Petri Peltonen, Ville Raatikainen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Sivistys- ja kulttuurilautakunta, 21.01.2021, § 19

Valmistelijat / lisätiedot:
Kristiina Järvelä

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Lauri Savisaari, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Veikko Vallinin valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Veikko Vallin esittää selvityksen tekemistä kiusaamisilmiön laajuudesta kaupunkitasoisesti perusteina mm. resurssien suuntaaminen ja taustatekijöiden kartoittaminen. Lisäksi hän esittää tutkimusta avoimien oppimisympäristöjen vaikutuksesta koululaisten levottomuuteen.

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus turvalliseen koulupäivään. Koulussa tapahtuva kiusaaminen ja viimeaikaiset väkivallanteot lasten ja nuorten keskuudessa ovat herättäneet huolta. Kaltoinkohtelulla on vakavat seuraukset, jotka heijastuvat pitkälle tulevaisuuteen.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden koulun toimintakulttuuria ohjaavissa periaatteissa määritellään, että kiusaamiseen ja kaikenlaiseen epäasialliseen käyttäytymiseen tulee puuttua. Koska kiusaamiseen liittyvää toimintaa on myös varsinaisen kouluajan ulkopuolella tai sellaisessa muodossa, joka on aikuisten katseilta piilossa, on huoltajien ja koulun välinen yhteistyö tärkeä osa kiusaamisen tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa. Jokainen koulu on laatinut kiusaamisen ehkäisyyn oman suunnitelman ja toimintamallin, joka käsitellään lukuvuosittain koulun henkilöstön (ja oppilaiden) kanssa.

Monen oppiaineen osalta käsitellään joka vuosi tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoihin liittyviä kokonaisuuksia. Näissä tavoitteena on myös kiusaamisen ehkäisy sekä tuoda esiin malleja, joiden avulla kiusaamiseen voidaan puuttua.

Joka toinen vuosi toteutettava kouluterveyskysely antaa niin kaupunki- kuin koulukohtaista tietoa. Tämän tiedon pohjalta lukuvuosisuunnitelmaan nostetaan painopisteet seuraavalle lukuvuodelle. Lukuvuonna 2020-21 painopisteet ovat päihdemyönteisyys ja siihen vaikuttaminen, seksuaalinen ahdistelu (yläkoulu), yksinäisyys ja tyttöjen ahdistuneisuus ja kohtaamattomuus opettajien taholta (yläkoulu).

Palvelu- ja vuosisuunnitelmassa vuodelle 2021 yhdeksi painopisteeksi lasten ja nuorten hyvinvointierojen kaventamiseksi on kirjattu koulurauhan ja turvallisuuden lisääminen. Painopisteen toteuttaminen on jo aloitettu mm. Notercow-mobiilisovellutuksen pilotoinneilla muutamassa yläkoulussa. Sovelluksen avulla voi saada heti asiantuntija-apua kiusaamistilanteessa. Lisäksi koulut tekevät itsearviointin yhteisöllisyyden toteutumisesta yksikössään tätä varten luoduilla yhteisöllisyyden portailla.

Kouluille on annettu tueksi Hyvinvointikysely-lomake, jota he käyttävät laajasti oppilaiden hyvinvoinnin selvittämiseksi lukuvuoden aikana, yleensä syksyisin. Kysely sisältää neljä kokonaisuutta. Siinä kartoitetaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

(1) oppilaiden käsityksiä omasta koulusta, luokasta sekä itsestään (2) sosiaalisista suhteista, (3) käyttäytymistä ja toisen kohtelemista /huomioimista sekä (4) kiusaamista. Kiusaamisosiossa kysytään, kiusataanko tai onko aiemmin kiusattu itseä tai muita, miten, missä, kuinka usein, ja mitä se on aiheuttanut, ja onko oppilas kertonut kiusaamisesta jollekin. Lisäksi kysytään, onko oppilas itse viime aikoina kiusannut muita, ketä, miten ja miksi. Kyselyihin vastataan aina omalla nimellä, jotta asiaan voidaan puuttua ja työskennellä asianosaisten oppilaiden/luokkien kanssa asiaankuuluvalla tavalla. Suosituksena on, että opettaja keskustelee tuloksista oman luokkansa kanssa.

Laajemmin tulokset viedään koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tietoon, jotta ne voidaan ottaa huomioon laadittaessa esim. koulukohtaista suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Tulokset käydään läpi myös pedagogisen tuen tiimeissä yhteistyössä opettajan ja oppilashuollon henkilöstön kanssa. Näin saadaan käsitys koulun kokonaistilanteesta ja tuen tarpeista sekä sovitaan tarvittaessa toimenpiteistä. Tulokset tulee ottaa huomioon myös kehitettäessä turvallista kouluyhteisöä ja toimintakulttuuria. Kaupunkitason tiedonkeruuta edellä mainituista asioista ollaan edistämässä, koska viime keväänä etäopetuksen aikana asia jäi koronan jalkoihin. Kyselyjen osalta on tärkeää, että niissä on tunnistetiedot puuttumisen mahdollistamiseksi. Kaupunkitason kyselyiden anonyymius antaa vastauksia eri näkökulmasta.

Tällä hetkellä Wilma-oppilastietojärjestelmän kautta on tarjolla palautelinkki oppilaille, huoltajille ja henkilöstölle vastata yhteisöllisen oppilashuollon kyselyyn koko kaupunkitasolla. Palautteessa kysytään hyvinvoinnin eri osa-alueista kouluyhteisön näkökulmasta ja siinä on mm. mahdollisuus kertoa mahdollisista kiusaamistapauksista kouluissa. Tuosta palautekoonnista saadaan kaupunkitason sekä koulukohtaisia palautteita ja kehittämisehdotuksia, toivottavasti myös turvallisuuteen liittyen. Palaute annetaan nimettömänä.

Nykyinen oppimiskäsitys, joka korostaa oppilaan aktiivisuutta sekä vuorovaikutusta eri-ikäisten kesken edellyttää kouluilta monenlaisia oppimisympäristöjä. Edelleenkin perinteiselle luokkahuoneelle on tarvetta, mutta sen lisäksi tarvitaan paljon joustavia tiloja, joissa voidaan työskennellä yksin tai pienissä ryhmissä. Tampereella ei ole sellaisia kouluja, joissa olisi varsinaisia avoimia oppimisympäristöjä siten kuin esimerkiksi pääkaupunkiseudulla. Uudisrakentamisessa ja remontoinnissa on päädytty enemmänkin muuntojoustaviin ratkaisuihin, joissa on toki mahdollisuus suuriin ja pieniin tiloihin. Näiden tilojen käyttö mahdollistaa, ja samalla myös edellyttää, uudenlaista tapaa oppia ja opiskella. Oppimisympäristöjen on todettu vaikuttavan oppimiseen eri tavoin ja siitä, miten oppilaat nämä tilat kokevat, on myös saatu erilaisia tutkimustuloksia. Tätä ovat tutkineet mm. Raija Kattilakoski omassa väitöstyössään sekä kasvatustieteen professori Laura Hirsto ja tutkija Anna Kokko omassa tutkimuksessaan.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tällä hetkellä meneillään oleva poikkeuksellinen aika varmasti myös heijastuu lapsiin ja nuoriin. Tämän vuoksi on hyvä, että kaupunkitasoista tietoa kerätään Hyvinvointikyselyn sekä oppilashallintojärjestelmän avulla. Saatujen tulosten pohjalta voidaan kohdentaa resurssia sinne, missä sitä tarvitaan ja siten ennakoida mahdolliset tuen tarpeet jo hyvissä ajoin.

Sekä kouluterveyskysely että Hyvinvointikysely yhdessä muodostavat kokonaisuuden, jonka avulla muodostuu kokonaiskuva tamperelaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, josta yksi tärkeä osa on kiusaamisen kokemus niin koulussa kuin vapaa-ajalla. Lisäksi on kehitetty anonyymia oppilashuollon palautejärjestelmää, jossa henkilö voi kertoa nimettömänä mahdollisesta kiusaamisesta. Tärkeää on, että koulujen henkilöstö reagoi nopeasti, kun kiusaaminen tulee aikuisten tietoon. Lisäksi ennaltaehkäisevän työn merkitys on suuri. Se on keskiössä, kun kehitetään koulujen turvallista ja yhteisöllistä toimintakulttuuria. Edellä mainitut toimenpiteet huomioiden erillistä kyselyä ei tarvita. Koska Tampereella ei ole sellaisia kouluja, joissa olisi varsinaisia avoimia oppimisympäristöjä, tutkimusta ei voi suorittaa.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§341

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)